

Ylimaakunnalliset toimijat

Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueen tehtäviksi siirtyvät myös kehitysvammaisten erityishuolto ja vammaisuuden perusteella järjestettävät palvelut sekä tukitoimet. Ruotsinkielisten kehitysvammahuollosta vastaavan Kärkulla-kuntayhtymän toiminnan jakamisesta ja jatkamisesta kaksikielisten hyvinvointialueiden toimintana säädettäisiin voimaanpanolain 56 §:ssä. Usean eri maakunnan alueella toimivien Vaalijalan, Etevan ja Eskoon kuntayhtymien toiminnan jakamisesta säädettäisiin voimaanpanolain 57 §:ssä. Voimaanpanolaissa ehdotetaan säädettäväksi monen maakunnan alueella toimivien erityishuoltopiirien toiminnan jakamisesta toimintojen sijaintialueiden hyvinvointialueille sekä asukkaiden palvelujen turvaamisesta muutoksesta huolimatta. Jos henkilöstö on hoitanut tehtävää myös muiden hyvinvointialueiden alueella tai palveluja on järjestetty myös muiden hyvinvointialueiden asukkaille ennen sote-järjestämislain voimaantuloa, hyvinvointialueiden on sovittava toiminnan jatkamisesta tai palvelujen tuottamisesta myös muiden hyvinvointialueiden alueella. Asiantuntijakuulemisessa on esitetty huolia siitä, että nykyisten erityispalvelujen jakaminen eri hyvinvointialueille vaarantaisi kehitysvammaisten ja muita erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluketjun, integraation ja palvelujen moniammatillisen erityisosaamisen. Vaalijalalla ja Etevalla on käytännössä muovautunut myös valtakunnallisia tehtäviä, kuten tutkimus, kuntoutus ja kriisipalveluita sekä vaativia asumispalveluja, jotka kaikki tarvitsevat onnistuakseen moniammatillista asiantuntijapalveluita ja näiden tehtävien hoito on perustunut erityishuoltopiirien sopimukseen eikä tehtävistä ole säädetty lailla. Vaalijala tuottaa palveluita valtakunnallisesti myös rikoksiin syyllistyneiden kehitysvammaisten hoidossa ja kuntoutuksessa.

Valiokunta toteaa, että vammaiset ovat yksi keskeinen ryhmä, joka tarvitsee paljon erilaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja jonka palvelujen yhteensovittamiseen järjestämisvastuun integrointi yhdelle järjestäjälle luo nykyistä paremmat mahdollisuudet palveluketjujen ja -kokonaisuuksien toimimiselle. Hallituksen esityksen mukaan Kärkullan toimintaa turvataan velvoittamalla kaksikieliset hyvinvointialueet tekemään sote-järjestämislain 39 §:ssä tarkoitettu sopimus sekä säätämällä siirtymäkautta koskevat säännökset. Vaalijalan, Etevan ja Eskoon toimintaa koskevat sopimukset siirtyvät tuleville hyvinvointialueille voimaanpanolain 57 §:n perusteella. Sopimukset palvelujen jatkuvuudesta ovat voimassa, kunnes hyvinvointialueet sopivat sote-järjestämislain 36 §:ssä tarkoitettua yhteistyösopimuksesta. Saadun selvityksen perusteella toimintojen jatkumo on huomioitu sekä järjestelmä- että asiakastasolla. Hallintovaliokunta esittää kuitenkin sosiaali- ja terveysvaliokunnalle, että se vielä arvioisi erityisosaamisen varmistamisen kannalta tarvetta ja mahdollisuuksia järjestää tällaisia vaativia erityispalveluja pysyvämältä pohjalta.

- - -

Uudenmaan erillisratkaisussa Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyviä varoja, vastuita ja veloituksia ei siirretä, vaan ne jäävät Helsingin kaupungin omistukseen. Lisäksi HUS-sairaanhoidopiirin omaisuus siirtyy HUS-yhtymälle ja nykyiset kuntien omaisuutena olevat HUS:n peruspääomaosuudet siirtyvät hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin omistamiksi HUS-yhtymän peruspääomaosuuksiksi. Myös Vaalijalan, Etevan, Eskoon ja Kärkullan erityishuoltopiirien osalta omaisuuden siirtymisestä ehdotetaan säädettäväksi erikseen.